כה: הלוקח בהמה פרק שלישי בכורות

עין משפט נר מצוה

מו א ב מיי׳ פ״ג מהל׳ מכירה הלי׳ יח ופ״ח מהל׳ מעילה הלי׳ יז סמג עשין קמד טיש״ע י״ד סימן שז סעיף ג:

מז ג מיי׳ פ״ג מהל׳ מכירה הלי׳ יב טיש״ע שם סעי׳ ב:

מח ד מיי׳ פ״ג מהל׳ מכירה הלכה יב:

מט ה מיי׳ פ״ג מהל׳ מכירה הלי׳ יג סמג עשין קמה טיש״ע י״ד סימן שז סעיף ד:

נ ו מיי׳ פ״ט מהלכות טומאת מת הלכה י:

נא ז מיי׳ שם פ״ח הלכה ח:

נב ח מיי׳ פ״ג מהל׳ מכירה הלי׳ יח סמג עשין קמד טוש״ע י״ד סימן שז סעיף ח:

שיטה מקובצת

א) שער בכור בעל מום: ב) גמ׳ לא בזה התיר עקביא מכלל: ג) אלא ה״ק לא: ד) אומר יבוקר והרינן בה כאי יבוקר אילימא יבוקר אותר בעל מום אם איתה ולישקליה והגר לישתרי מכלל: ה) דאמר בשחטו אסרי: ו) דאמר בשחטו שרי: ז) לאו יבוקר במימו לחכם אי מום קבוע שרי אע״ג תיבות אי מום עובר גרשם על כל תיבה קו למעלה להורות כי לפ״ד ראי למחקו: ח) דבר שהוא בחזקה: ט) שיתודע לך הטומאה היכן היא וחכמים אומרים בדרך עד שבגיע: י) לבתולה ורב אסי: יא) קבר הנכנס לתוכה טמא נמצא כה קבר הנכנס לתוכה: יב) בה אמרינן כי היכי כו׳ קבר בה איניש: יג) כה שלא נשתנו: יד) נראה כפרש הימנה. ניא כמי שנשר הימנה: טו) הניזה אסור כמי: טז) עקביא ומשום חכמים נקטיה הס״ד ומה״ד שחטו דברי הכל שרי דמינו דמתניא שחיטה לאותו צמר המחובר הוא מתניא עם לתלים ומונח בחלון הס״ד ומה״ד מחלוקת דעקביא וחכמים בשהתירו: יז) בכל שהן קס״ד אם: יח) כחכמים דאמרינן בדרק עד והד״א: יט) שלא היתה עבודה הס״ד: כ) על תיבת מרישא נרשם קו למעלה להורות כי ראי למחקו: כא) רך תו ליבא: כב) מדרקן ושרי עקביא: כג) מדרבנן דוקא דעד דאפילו: כד) המימה מהו הא דפרק עלה: כה) קשה בהדיא דתולין ליל קרא למשרי דם: כו) נמי דאמרינן מכתיב בשר הימנו מחיים ותיבת אלא ל״ש: כז) קרא דהשפכנו במים: כח) למיסרי דם כמי חלב משום דדרשינן בשר ולא חלב בשר ולא דם והוא הדין: כט) לגיזה דשרי דגיזה: ל) ולאסור הדם אפילו בהנאה אתא ולאכילה לא איצטריך אף על פי: לא) באכילה וכ״מ דם נמי בר אכילה היא: לב) גיזה דחמיר אפילו לענין כי: קודם שנפסלו כתהנן הגיזו והעובר סיפג את הארבעים ובין: לג) תורה בפסולי המוקדשים כל:

רבינו גרשום

וחכמים אוסרים. הואיל ונשר מחיים בפסולי המוקדשין אוסרין בגיזה ובעבודה: אמר לך ר׳ יוסי כו׳. בזה עקביא כן מהללא מתיר אע״ג דהצמר שעל גביו טענן קבורה האי דנשר מחיים מיתר וחכמים אוסרים: השתא במת אע״ג דטענן קבורה עם צמרו שרי ההוא דנשר מחיים שחטו דמותר בהנאה דשרי ההוא דנשר מחיים: אלא לא בזה התיר. כלומר דבנשר קודם שחיטה תדרייהו שרו ולא פליגי אלא במת שנשר קודם מיתה: מחלוקת. לר׳ יהודה כדאית ליה בשחיטה דנחלקו ולר׳ יוסי כדאית ליה דבשחיטה לא נחלקו כשהתירו מומחה אם הבכור בעל מום קודם שנשר שערו דר׳ יהודה סבר דרבנן סברי דראי דינו לדורות מותר לאחר שחיטה הואיל ונשר לאחר שהתירו מומחה. אבל אי שרית ליה דנשר אתי לשהוייה לבעל מום בחיים טפי משיעור שנתנו חכמים בפירקין דלקמן דסבר דכל יום נושר משערו ואכבענו ויתיה: לי צמר הרבה ואינו רוצה לשותפן ישמא יבוא בו לידי תקלה לגיזו או לעבור בו בשוגג הלכך אמרי רבנן צמר שנשר קודם שחיטה ורבי יוסי סבר לא גזרי שמא ישהא אלא כיון שהתירו מומחה ואח״כ נשר ושחטו אפילו רבנן שרי אבל לא התירו מומחה קודם שנשר אפילו ר׳ יוסי מודה דרבנן אסרי ההוא שער שנשר אע״ג דשחטו דכיון שנשר קודם שהתירו מומחה חשוב כמו

בתולם פליגי כדמוכח בסוף פירקין (דף כו.) [כב] דשרי [כג](ר״ע) מכלל כי אסרי רבנן מדרבנן [כד] ואפי׳ בעולה תמימה לא מיתסרא הגיזה אלא מדרבנן כדמוכח לקמן גבי תולש אמר מעולה תמימה [כה] ותא דפריך תולש מי איכא למאן דשרי היינו מדרבנן כדפי׳ שם בקונטרס משום דרשע הוא ועוד קשה [כו] בההוא דמולין למה לי קרא דם פסולי המוקדשין דשרי בהנאה והלא אף בקדשים דם מותר בהנאה משנעשית מצותו והתם דליכא מצוה למה יהא אסור ועוד מאי קאמר האולא ואפשרי גיזה ועבודה והא לאחר שחיטה מותר לגזז ולעבוד דמזציחה ואילך הכל מותר והתם כדם שחיטה אילימא וחלב נמי [כז](לא אסרינן מדכתיב בשר (אלא) (מחיים ולא לאחר שחיטה כמו למאן דדרים לעיל כפ׳ שני (דף טו.) אין לך בהם היתר אכילה אלא משעת זציחה ואילך ועוד דשרי לכולי עלמא מדבעי למילף היתר חלב בפרק קמא (לעיל י.) מדאסר רחמנא חלב של פסולי המוקדשין ולא קאמר דאיצטריך משום ההוא דלאחר שחיטה ומיהו מצינו למימר דאיצטריך קרא [כז] תשפכנו כמים משום דם שילא קודם שחיטת ריב אבל מ״מ קשה מהא דשמעתין ותומר רבי דס״ל דמיסר [כח] כמו [כט](חלב והוו בשר) וה״ה בשר ולא דם ולא דמי לגיזה [לא] דשמא דגיזה מתזמה נפקא דמשמע מזמה ולא תגוז אבל כאן ואכלת בשר כתיב (דברים יב) משמע בשר תאכל ולא חלב ודם ולאסור [לב] אפי׳ בהנאה אע״פ שהדרשה אינה מיושבת על הדם [לג] כמו חלב דשרי באכילה [לד] הוא והא דלא מייתי התם בשר ולא חלב אלא מזמה ולא גיזה ריש מילתא נקט ועוד ניחא ליה לאתויי איסור גיזה [לה] אפי׳ לענין מלקות כמו מתחלה קודם [לו](שנפלו [לז])(דתנן) הגוזז והעובד פופג תרנגיס וכיון שהחמירה בו תורה [לח] כל כך [לט]ה״ל לדרוש קראי לחומרא בשר ולא חלב ודם אי לאו כמיס וכן מוכח בפרק קמא (לעיל ו.) דהא דדרשינן בשר ולא חלב לא שיהא אסור לחלוב דבעו למידק מינה היתר חלב מדגלי רחמנא גבי פסולי המוקדשין בשר ולא חלב הא דמולין שרי שמע מינה דלאסור

בכור

בעל מום להיכא אזיל ואידך אימר מום עובר הוה ואיתסי ורבי חייא בר אבא מאי טעמא לא אמר כר׳ אסי אמר לך בשלמא שדה דרכה למיקבר בה [מ] כי היכי דקבר בה האי קבר אינש אחרינא אלא קדשים כיון דבדקו לן וקיימי דרבייהו למיפל בהו מומא ואידך אגב דמנגחי אהדדי שכיח בהו מומא מיתיבי התולש צמר מבכור תם ״אע״פ שנולד בו מום ושחטו אסור טעמא דתם הא

וחכמים אוסרין. דאי שרית למר המוסרת מחיים אתי לשהויי לבכור כדי שתסיר למר כל שעה ואתי ביה לידי תקלה שיגזז ויעבוד בו ופסולי המוקדשין אמיני בגיזה ועבודה כדאמרינן בפירקא דלעיל (י.) מזבח (דברים יב) ולא גיזה: **לא כזה היתר עקביא.** מפרש בגמ׳ (כו.) מאי קאמר: **ואת״כ מם.** יג) לא נשחטו: **המדולדל.** שנתלש מן העור אבל מסוכך הוא עם שאר הלמר ואינו נופל: **אם שנראה עם הגיזה.** כשישחטנו ויגזזנו לאחר שחיטה יהא למר מדולדל שוה עם שאר הגיזה ואינו נראה יד) כשפירש הימנה מותר כשאר הגיזה: **ושאינו נראה עם הגיזה.** שילא חוץ יותר מדאי ויכר לכל שמודלל הוא מן הגיזה טו) (ו) כמי שנשר לגמרי קודם שחיטה. ופסמא כרבנן דפליגי עליה דעקביא: **גמ׳ מכלל דאסר.** כתמיה. השתא במת דתומו למר המחובר בו אסור דבעי קבורה היכא דנשר ומונח בחלון שרי: **שחטו.** דלמר המחובר בו שרי מיבעיא דמונח בחלון נמי שרי מיבעיא **אלא.** להכי קאמר לא בזה התיר עקביא טז) משום וחכמים אוסרין: **כשהתירו מומחה.** לנכור קודם גזירת הלמר דרבנן סברי גזירה לי שרית ליה לגמר בהנאה דלמא אתי לשהוייה כדי שתהא הלמר נוסרת הימנו כין כך וכין כך אתי לידי גיזה ועבודה הלכך אע״ג דהתירו מומחה אסור ועקביא סבר כיון דהתירו דבר שהיה בחזקת טומאה. (כתוספת נדה (שם.) גל טומא (שהיה שם כזית מן הטמא) שנתערב עם שני גלין טהורין, בדקו אחד מהן ונמצא טהור הרי טהור וטמאין יפנים טמאים, שנים ומצאן טהורין הן טהורין והשלישי טמא, שלשתן ומצאן טהורים כולן טמאים, שהיה ר״מ אומר כל דבר שבחזקת טומאה לעולם היא בטומאתה עד שיודע לך טומאה היכן היא, וחכמים אומרים בדק בקרקע, ומוסיף עד שיגיע לסלע אי לקרקע בתולה אלא זוה ממקומה לעולם, ואם לא מצא תולין ואומרים כל עורב ונטלה, כל שדה שאבד בה קבר. אין ידוע היכן מקומו (שם). נמצא בה קבר. לאחר זמן ואין ידוע אי אבו קבר הלמוד

כה (שם).

הדרן עלך הלוקח בהמה

רבינו גרשום (המשך)

שנשר מעליו ואסור: בעלי מומין אוסרין בכל שהן משמע שאם יתערב בעל מום במאה קדשים תמימים טולן אסורין: ור׳ (אסי) (יוסף) אמר יבוקר. איזה הוא בעל מום והשאר מותרין: הכא האי בעל מום אוסר בכל שהוא דיקאמר לא בעל מום ממש אלא בגיזת בכור בעל מום עסקינן שנתערבה בגיזי חולין ושחטו לבעל מומה: ומאן תנא קמא. דאמר אסור בכל שהן ור׳ יהודה ור׳ יוסי דאמר יבוקר היינו האי ר׳ יוסי דמתני׳ דסבר דנשחטו שרו רבנן: לא יבוקר. השתא אם מום קבוע הוא ושחטו מותר ואם מום עובר הוא אסור גיזתו ואע״ג דלא התירו מומחה קודם השרת שער מותר אי מום קבוע וקשיא לריש לקיש דאמר אבל לא התירו מומחה קודם שנשר דבדי הכל אסור: לא יבוקר.

הדבר אי התירו מומחה קודם שנשר אין אי לא: אמרה לשמעתא הא דהרין רב נחמן בגיזה: מחלוקת. דתנא קמא ור׳ יוסי בשבדק ולא מצא בעל מום ולא בגזה פליגי אלא בבעל מום ולא בגזה דלמא אתי לידי גיזה לאקשויי: הבפלוגתא דר״מ ורבנן. עד שפגיע לסלע. ושוב טהור הכא נמי א״ר יוסי כיון שביקר ולא מצא טולן מוחרין ות״ק סבר כר״מ: מחלוקת בשבדק. לאותו בעל מום ומצאו וחייש ת״ק שמא זה שמצא לאו היינו הוא שנתערב ביניהן אלא אחר הוא ואותו שנתערב עדיין לא נמצא הלכך כולן אסורין היינו כר׳ שמעון בן גמליאל דאמר שתבדק כל השדה כולה דשמא זה קבר אחר וזה שאבד עדיין לא נמצא: ור׳ יוסי דאמר יבוקר סבר לה כרבי דכיון שמצאו היינו הוא שנתערב: אמר לך. ר׳ אסי גבי טומאה אפילו ת״ק מודי דכיון שהגיע לסלע שהוא דאימא עורב אי עכבר נטלה אלא בבעל מום שבדק ולא מצא אפילו רבי יוסי מודי דאסירי בבעל מום להיכא אזל: ואידך רבי חייא אמר לך שמא מום עובר הוה ואיתסי: כיון דבדיקי וקיימי. ואיעבר בעל מום בהדייהו ואישכח מי מחזקינן הנך דבדיקי דדרכיהו למיפל בהו מומא הלכך לא דמי לדתבדק כל השדה: שכיח בהו מומא. אף על גב דבדיקי מעיקרא:

מסורת הש״ס

ג) עדיות פ״ה מ״ו, ג) לא ותמר ל״ק, ג) [פסחים לד: יומא נ. זבחים ס: מנחות נב. כתובות עב.], ד) פסחים י. נדה קא., ה) פסחים י., ו) עקביא ל״ק, ז) תמורה מחיים ולא לאחר שחיטה למאן דדרים מי משמע זציחה ילילך ולא מדמתיר כבר ועוד דשרי מי ל״ק, ח) חלב וכ״ל ה״ה כבר ולא ל״ק וכ״ל וכ״ל כמו כבר ולא חלב, ט) כמי על חלב דשרי כאילו מ״מ דם נמי כר אמילה הוא ומ״מ דם נמי כר אמילה ל״ק, י) ל״ה מנפקלי. כ) ל״ל דתניא, ל) לעיל טו:. מ) ראי לדרים נמי קרא ל״ק.

הגהות הב״ח

(א) במשנה אלא בשיעור בכור בעל מום: (ב) שם אמר (המדולדל) תו״מ וכ״ב ס״ה המדובל: (ג) שם שנתלש מן הגיזה וכו׳ שחיטו נראה מן הגיזה: (ד) גמ׳ וחכמים אומרים אלא בשחטו דכי הכל: (ה) שם ואמר רב נחמן: (ו) ר״ש ושלישי וכו׳ הגיזה אסור כמו שנשר:

מוסף רש״י

בארעא דחשוכא. נגנגל שהיא מגולה (יומא נד.) דבכל עמוקה היא דכתיב (ישעיה מד) האומר לצולה חרבי (תהלים נב.). אמרי שמעתא דמתשכן. כשאין יודעין טעמו של דבר כדין מלכן טעם שלהיו (מסרים לד.). כל דבר שהיה בחזקת טומאה. (בתוספת נדה (שם.) גל טומא (שהיה שם כזית מן הטמא) שנתערב עם שני גלין טהורין, בדקו אחד מהן ונמצא טהור הרי טהור וטמאין יפנים טמאים, שנים ומצאן טהורין הן טהורין והשלישי טמא, שלשתן ומצאן טהורים כולן טמאים, שהיה ר״מ אומר כל דבר שבחזקת טומאה לעולם היא בטומאתה עד שיודע לך טומאה היכן היא, וחכמים אומרים בדק בקרקע, ומוסיף עד שיגיע לסלע אי לקרקע בתולה אלא זוה ממקומה לעולם, ואם לא מצא תולין ואומרים כל עורב ונטלה, כל שדה שאבד בה קבר. אין ידוע היכן מקומו (שם). נמצא בה קבר. לאחר זמן ואין ידוע אי אבו קבר כתמוד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com